

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

ІНСТРУКЦІЯ
З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Харків – 2016

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом т.в.о. ректора ХНУРЕ
від 14.12.2016 №730

ІНСТРУКЦІЯ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Інструктаж з безпеки життєдіяльності зі студентами, аспірантами та слухачами проводиться кураторами груп.

У сучасному світі потенційно небезпечними є всі процеси створення та перетворення матеріальних ресурсів, використання енергії, обробки інформації. Охорона праці є складовим елементом процесу обробки інформації, проведення на практиці навчально-виховного процесу і покликана захистити студентів і аспірантів і слухачів від впливу небезпечних і шкідливих чинників, створити безпечні та сприятливі умови для проведення навчального процесу. Крім того, на життя людини регулярно впливають природні чинники і, особливо, негативно катаклізми.

Імовірно, що безпека життєдіяльності людини визначається її взаємодією із засобами виробництва і навколишнім середовищем.

Основним видом небезпеки в навчальних приміщеннях і лабораторіях кафедр є електричний струм, а джерелом небезпеки – електричні мережі й різного призначення електроапаратура.

2. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ ТА СЛУХАЧІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Під час навчальних занять студенти, аспіранти і слухачі повинні вести себе тихо, не шуміти, не бігати, берегти лабораторне обладнання і матеріальні цінності університету.

Заняття зі студентами, аспірантами та слухачами проводяться на підставі внутрішнього розпорядку університету та розпоряджень ректора. Заняття зі студентами денної форми навчання починаються в університеті о 7 год. 45 хвилин і проводяться відповідно до розкладу занять для студентів 1-У курсів. Заняття проводяться в аудиторіях і лабораторіях головного корпусу університету, корпусів "Г", "З", "К" і комп'ютерних залах ІОЦ.

У всіх будівлях університету заборонено паління. Місця для паління обладнані на внутрішній території університету.

Основними причинами нещасних випадків є порушення студентами, аспірантами та слухачами встановлених правил поведінки і правил внутрішнього трудового розпорядку в лабораторіях, аудиторіях і т.п.

3. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В УНІВЕРСИТЕТІ

Закон України "Про пожежну безпеку" від 17.12.93, "Правила пожежної безпеки в Україні", введені в дію наказом МВС України від 19.10.04 № 126 "Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України" визначають загальні правові, економічні та соціальні основи гарантування пожежної безпеки.

Гарантування пожежної безпеки є складовою частиною навчальної діяльності співробітників і студентів кафедр.

На території університету не допускається розпалювання багать, спалювання сміття.

Паління дозволяється тільки в спеціально відведених та обладнаних місцях на внутрішній території університету.

У кожному приміщенні повинна бути вивішена табличка, на якій зазначено прізвище відповідального за пожежну безпеку, номер телефону найближчого пожежного відділення, також розміщена інструкція з пожежної безпеки, план евакуації людей і матеріальних цінностей на випадок виникнення пожежі.

Розміщення меблів і обладнання в кабінетах, лабораторіях й інших приміщеннях не повинні заважати евакуації людей і підходу до засобів пожежогасіння.

Усі приміщення університету укомплектовуються первинними засобами пожежогасіння.

4. РАДІАЦІЙНА БЕЗПЕКА, ДІЇ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ ПРИРОДНОГО І ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

Радіаційні речовини широко застосовуються у всіх галузях народного господарства, у тому числі в електротехнічній, радіотехнічній та електронній промисловості. У зв'язку з цим велике коло працівників стикається з радіоактивними речовинами і піддаються впливу іонізуючих випромінювань, які можуть мати несприятливий вплив на організм людини. Радіоактивні речовини чинять різну біологічну дію на організм: очі, статеві залози, кровотворні органи, шкіра.

При проходженні через живу тканину енергія радіоактивної речовини поглинається органами людини, що призводить до іонізації атомів і молекул речовин, що складають живу тканину. Іонізація живої тканини призводить до розриву молекулярних зв'язків і зміни хімічної структури різних з'єднань, складових клітин тканини і відмирання клітини.

Ці зміни в організмі викликають порушення біохімічних процесів і обміну речовин.

Дотримання норм радіаційної безпеки, заснованих на принципах виключення всякого необгрунтованого опромінення, зниження дози випромінювання до можливо низького рівня і не перевищення встановленої основної дозової межі, є обов'язком усіх підприємств, установ і організацій.

Надзвичайна ситуація – це обстановка на об'єкті або певній території, що характеризується значним матеріальним збитком, постраждалими людьми, порушенням умов життєдіяльності.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру (транспортна аварія і т.д.), природного характеру (землетрус та ін.) здійснюють психотравмуючу дію на людину і створюються екстремальні умови, при яких є пряма загроза життю і здоров'ю людини.

Екстремальні умови мають, як правило, надзвичайно несприятливий вплив на організм людини.

Кожна людина має свій набір прийомів виходу з важких ситуацій. Однак, існують

загальні риси регуляції поведінки, а саме: самоврядування, самопереконання, самонаказ, бадьорість, відволікання від негативних елементів ситуації і перемикання уваги на подразники з позитивним забарвленням.

Характерною для екстремальних умов є паніка. Паніка – це психологічний стан людини, що характеризується збентеженням, страхом, розгубленістю і втратою контролю над своїми думками і вчинками. Для запобігання або припинення паніки важливо заспокоїти людей і, перш за все, себе.

Для правильних дій у надзвичайних ситуаціях необхідні: спокійна, постійна інформація, прості і зрозумілі вказівки про дії, ізоляція панікерів і розповсюджувачів чуток, чітке управління потоками людей, відкриття запасних виходів, вилучення з ужитку слів "катастрофа", "небезпечно для життя", відсторонення невмілих працівників.

5. ДІЇ ПРИ ВИНИКНЕННІ СКЛАДНИХ ПОГОДНИХ УМОВ

До складних погодних умов відносяться снігопади, паводки, ожеледь і т.д. Вони створюють небезпеку для людей і вимагають від них чітких і відпрацьованих дій, тому що можуть супроводжуватися отриманням травм людей на дорогах, тротуарах та інших місцях, падінням бурульок з даху будинків, споруд і т.д.

У зимовий час на вулиці ходити необхідно спокійно, уважно дивитися по сторонах і під ноги, обходити кришки люків, тому що вони, як правило, покриті льодом або водою, крім того, можуть бути погано закріплені або взагалі бути відсутніми, не перебігати проїжджу частину дороги під час снігопаду або ожеледиці, не тримати при ходьбі руки в кишенях. Щоб уникнути травм від падіння бурульок, необхідно триматися подалі від будівель і споруд, тобто ближче до середини тротуару. При відчутті падіння на слизькій дорозі необхідно напружити м'язи і згрупуватися.

При падінні на рівному місці голову необхідно втягнути в плечі, лікті притиснути до боків, спину випрямити, ноги злегка зігнути. Найкраще падати на бік, але в жодному разі не можна приземлитися на випрямлені руки. При падінні на спину необхідно притиснути підборіддя до грудей, а руки розкинути ширше. При падінні зі слизьких сходиночок обличчя та голову, по можливості, прикрити руками.

При отриманні травми у вигляді легкого удару необхідно на місце забиття прикласти холод.

При струсі головного мозку, що супроводжується втратою свідомості, нудотою, головним болем, переломами кінцівок, інших частин тіла необхідно звернутися до лікаря або викликати швидку допомогу.

6. БЕЗПЕКА НА ДОРОЗІ

Закон України "Про дорожній рух" від 28.01.93 визначає правові та соціальні основи дорожнього руху з метою захисту життя і здоров'я громадян, створення безпеки і комфортних умов для учасників руху. Закон визначає права, обов'язки та відповідальність учасників дорожнього руху.

До учасників дорожнього руху належать водії та пасажирів транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти.

Учасники дорожнього руху зобов'язані:

- знати і неухильно дотримуватися вимог Закону, Правил дорожнього руху;
- створювати безпечні умови для дорожнього руху, не завдавати шкоди своїми діями або бездіяльністю іншим учасникам руху.

Пішохід зобов'язаний:

- рухатися тротуарами, пішохідними доріжками, а в разі їх відсутності – краєм проїзної частини автомобільної дороги чи вулиці;
- перетинати проїжджу частину автомобільної дороги, вулиці пішохідними переходами, а в разі їх відсутності – на перехрестях лініями тротуарів і узбіч;
- керуватися сигналами регулювальника та світлофора;
- не затримуватися і не зупинятися без необхідності на проїжджій частині автомобільної дороги, вулиці;
- не переходити проїжджу частину автомобільних доріг, вулиць безпосередньо перед наближенням транспортного засобу;
- утримуватися від переходу проїжджої частини при наближенні транспортного засобу зі спеціальним звуковим сигналом;
- не виходити на проїжджу частину з-за нерухомого транспортного засобу або іншої перешкоди, що обмежує видимість, не упевневшись у відсутності транспортних засобів.

7. ПОБУТОВИЙ ТРАВМАТИЗМ, ДІЇ ПРИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКАХ У ПОБУТІ

Найважливішим питанням виховної роботи є попередження травматизму в побуті. Основними сферами побутового травматизму є:

- використання газу в побуті;
- використання побутової техніки;
- відвідування громадських місць, об'єктів торгівлі та побутового обслуговування;
- проведення культурних та спортивних заходів, непов'язаних з навчально-виховним процесом та ін.

Попередження побутового травматизму, як невід'ємної частини безпеки життєдіяльності, включає:

- виконання порядку і правил поведінки в побуті;
- суворе виконання інструкцій щодо безпечного використання побутової техніки;
- дотримання правил користування газовими приладами;
- дотримання правил поведінки в громадських місцях, об'єктах побутового обслуговування, правил дорожнього руху і безпечної поведінки на воді.

При виникненні нещасних випадків у побуті необхідно вжити заходи щодо надання допомоги постраждалим, доповівши про це безпосередньому керівнику.

8. ПЕРША МЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКАХ

При ураженні людини струмом необхідно вжити заходи щодо звільнення потерпілого від дії електричного струму і негайно приступити до надання йому першої медичної допомоги, а при необхідності викликати машину швидкої допомоги.

При неможливості відключення електроустановки від електричної мережі або ділянки електричної мережі звільнити потерпілого від дії електричного струму іншим способом, дотримуючись при цьому заходів електробезпеки, щоб самому не опинитися в контакт з струмоведучими частинами або кроковою напругою.

При переламах і вивихах кінцівок необхідно забезпечити зручне положення пошкодженої кінцівки, накласти шину і прикласти холод.

Опіки від дії кислот і лугів рясно промити водою і прикласти примочки: при опіках кислотами – з содового розчину, а при опіках лугами – зі слабого розчину оцту і

борної кислоти.

При отруєнні речовинами потерпілому необхідне свіже повітря. Якщо отрута потрапила до організму через рот, потерпілому необхідно дати випити теплої води, щоб викликати блювоту, і терміново викликати швидку допомогу.

Інструкція з безпеки життєдіяльності розроблена на підставі:

1. Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти, введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563 (в редакції від 20.11.2006 № 782).

2. Переліку питань вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для студентів.

3. Кодексу цивільного захисту України.

4. Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС України від 30.12.2014 № 1417.

5. Закону України «Про дорожній рух» в редакції від 28.12.2015.

Керівник відділу
охорони праці

Ю.І. Матвієнко

Пам'ятка

про правила поведження у разі виявлення
підозрілих вибухонебезпечних предметів

УВАГА! Сьогодні терористичні акти здійснюються з використанням вибухових пристроїв і предметів, часто замаскованих під авторучки, мобільні телефони, гаманці, міні-магнітофони, дитячі іграшки, поміщених у звичайні портфелі, сумки, банки, пакунки і залишених у багатолюдних місцях.

Поведження з вибухонебезпечними предметами вимагає граничної уваги і обережності.

ВІД ТВОЇХ ПРАВИЛЬНИХ ДІЙ ЗАЛЕЖИТЬ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ТВОЄ І ОТОЧУЮЧИХ

У разі знаходження вибухонебезпечних пристроїв ЗАБОРОНЕНО:

- наближатися до предмета;
- пересувати його або брати в руки;
- розряджати, кидати, ударяти по ньому;
- розпалювати поряд багаття або кидати в нього предмет;
- приносити предмет додому, у табір, до школи.

При знаходженні вибухонебезпечного пристрою:

- негайно (з безпечного місця) повідомити чергові служби МНС (тел.101), міліцію (тел.102);
- не підходити до предмета, не торкатися і не пересувати його, не допускати до знахідки інших людей;
- припинити усі види робіт у районі виявлення вибухонебезпечного предмета;
- не користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);
- дочекатися прибуття фахівців, вказати місце знахідки та повідомити час її виявлення.

У випадку, коли в будинку знайдено вибуховий пристрій і Вас евакуують:

- одягніть одяг із довгими рукавами, щільні брюки та взуття на товстій підшві. Це може захистити від осколків скла;
- візьміть документи (паспорт, свідоцтво про народження дітей тощо), гроші;
- під час евакуації слідуйте маршрутом, вказаним органами, які проводитимуть евакуацію. Не намагайтеся «зрізати» шлях, тому що деякі райони або зони можуть бути закриті для пересування;
- тримайтеся подалі від ліній енергопостачання, що впали.

Якщо Ваш будинок (квартира) опинилися поблизу епіцентру вибуху:

- обережно обійдіть усі приміщення, щоб перевірити чи немає витоків води, газу, спалахів і г.п.;
- у темряві в жодному випадку не запалюйте сірники або свічки – користуйтеся ліхтариком;
- негайно вимкніть усі електроприлади, перекрийте газ, воду;
- з безпечного місця зателефонуйте рідним і близьким, стисло повідомте про своє місцезнаходження, самопочуття;
- перевірте, як ідуть справи в сусідів -їм може знадобитися допомога.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Розмінуванням, знешкодженням або знищенням вибухонебезпечних предметів займаються тільки фахівці-сагіери, допущені до цього виду робіт.

Пам'ятка підготовлена штабом ЦЗН ХМУРЕ на основі методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України від 30.07.2014 р. № 1/9-385